

LÄHIMA 15 AASTA JOOKSUL MÕJUTAVAD EESTI MAAPIIRKONDADE ARENGUT ENIM TEHNOLOOGILISED UUENDUSED TÖÖSTUSTOOTMISES JA ENERGEETIKAS NING RAHVASTIKUTRENDID JA UUTE TÖÖVORMIDE LEVIK.

Rahvusvaheliste mõttekodade töödele ja teadusartiklitele tuginedes valiti välja potentsiaalselt suurimat regionaalset mõju omavad uuendused info-, bio- ja energiatehnoloogiates ning valitsemismudelites.

Tööstuse automatiseerimine ja robotiseerimine leevendab tööjõupuudust, aga süvendab sissetulekute ebavõrdsust. Automatiseerimine vähendab nõudlust tööjõu järele ja see tõstab keskustest kaugemal olevate maapiirkondade konkurentsivõimet. Teiselt poolt kasvavad nõuded töötajate kvalifikatsioonile ning riskiks on, et paljude ettevõtete tänased ärimudelid ammenuvad.

Asjade interneti (IoT) rakendamine tootmisprotsessis suurendab tõhusust ja paindlikkust, kuid teiselt poolt on serverite ja võrkude ülalpidamine energiamahukas ning nõuab kõrget töökindlust, samuti ka kiiret ja kvaliteetset internetti. Lisaks toob see kaasa uusi riske küberturvalisuses.

Hajutatud energiasüsteemid tõstavad varustuskindlust ja energiapuudust ning soodustavad taastuvenergia levikut. Nutikate energiasüsteemide arendamine mõjutab positiivselt keskustest eemal olevaid ettevõtteid, pakkudes neile lisatulu ja tööd.

Isejuhtivad sõidukid võivad pakkuda leevendust hõreastutuse peamisele probleemile – suurtele aegruumilistele vahemaadele. Isejuhtivate autode leviku korral suureneb pendelrände mugavus ja kasvab areaal. See tõstab maapiirkondade atraktiivsust elukohana, kuid võib soosida ka ääre- ja valglinnastumise protsesse.

Ringmajanduse põhimõtete elluviimine tähendab üleminekut jäätmemajanduselt materjalide majandusele. Lisanduva kohaliku materjali arvelt väheneb regionaalse majanduse impordisõltuvus ning suureneb ressursijulgeolek.

Uuenduslike lahenduste kasutuselevõtt on kiirem ja realistlikum jõukamates ning teadus- ja arendustegevuse võimekust omavates regioonides. Uuenduste potentsiaalne positiivne mõju võiks olla suurim just hõreastutusega perifeersetes regioonides.

Uuendused mõjutavad regionaalset arengut sotsiaal-majanduslike ja ökoloogiliste protsesside kaudu.

Rahvastik ja ühiskond

- Eesti rahvastik väheneb ja vananeb.
- Tööealise elanikkonna osakaal langeb, kuid hilisemas eas jäädakse tööturule pikemalt.
- Kasvab tööga seotud mobiilsus.

Tervis ja tööelu

- Uued töövormid võimaldavad töötada asukohast sõltumatult.
- Inimeste elustiil muutub terviseteadlikumaks.
- Koos vanemaealiste osakaalu kasvuga tekivad uued teenused.

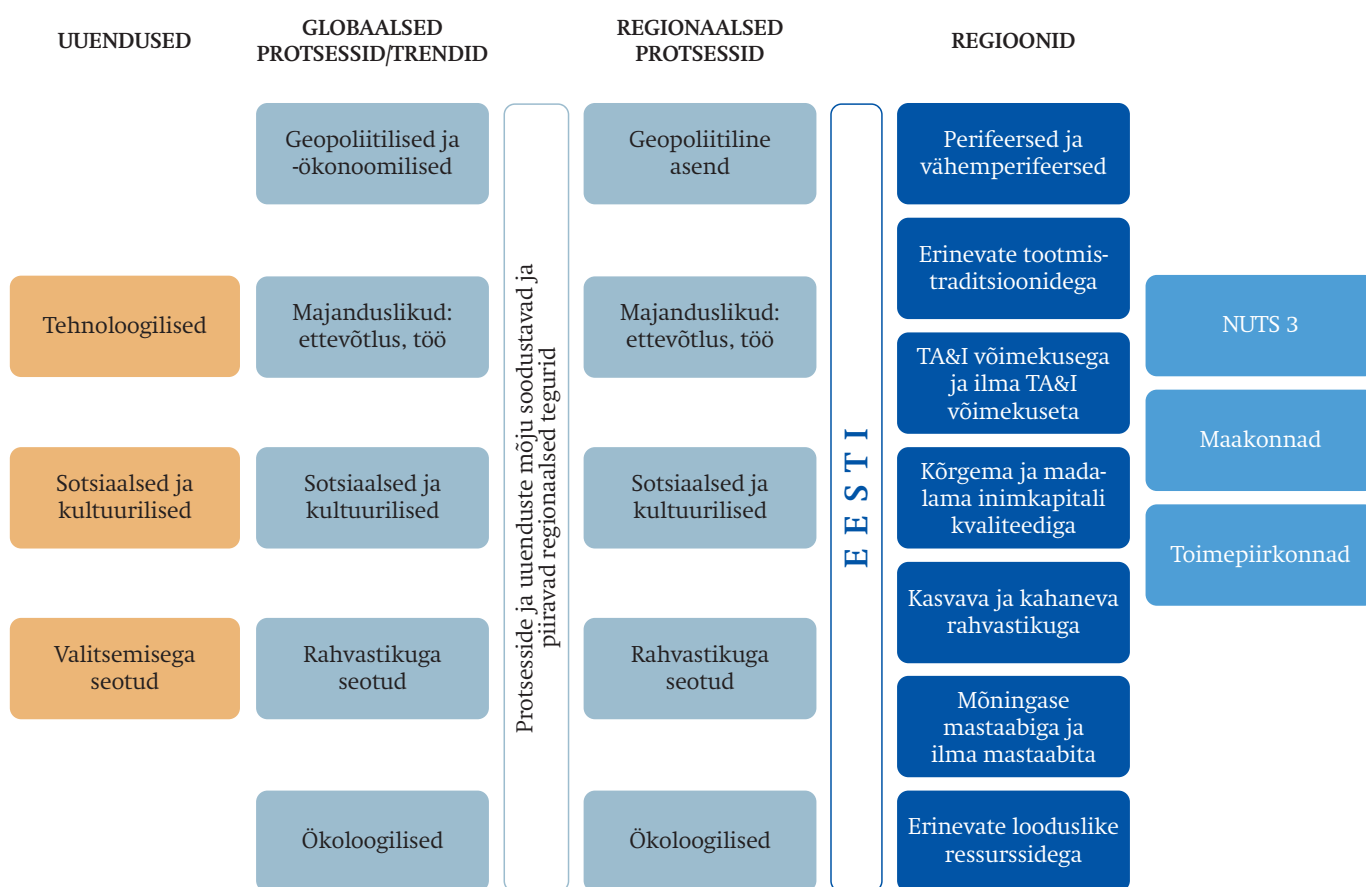

Keskond ja kliima

- Soojem kliima vähendab küttekulusid ja suurendab põllumajanduse konkurentsivõimet.
- Ekstreemsed ilmastikunähtused ohustavad inimeste turvatunnet.
- Suureneb sisserändesurve, kui mitmed piirkonnad maailmas muutuvad elamiskõlbmatuks.

Uuenduste ja sotsiaal-majanduslike protsesside mõju Eesti regionaalsele arengule sõltub iga regiooni enda omadustest, näiteks asustussüsteemi iseloomust, tegevusmahust, sotsiaal-majandusliku arengu tasemest ja loodusressursside olemasolust. Selliste eelduste alusel on Eesti regioonid jagatud viieks grupiks.

Üldistatuna on uuenduslike lahenduste kasutuselevõtt kiirem ja realistlikum jõukamates, mõningast tegevusmahtu ning teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni võimekust omavates regioonides. Kuid uuenduste potentsiaalne positiivne mõju on suurim just hõreasustusega perifeersetes regioonides.

Viimastele pakuvad täiendavaid arenguvõimalusi ka näiteks rahvastiku vananemisega ja kultuurilise mitmekesisuse süvenemisega kaasneva võivastulinnastumise, paindlike töömudelitega kaasnev kaugtöö levik, kliimamuutusest tulenev kasvav toiduvajadus jne. Seetõttu on jätkusuutliku regionaalarengu jaoks oluline kohapõhine, olemasoleva majandusstruktuuri, tööstuse ja teeninduse digitaliseerimise taseme ja tööjõu oskustega arvestav regionaalpoliitika.